

ChatGPT

in die

Bedienung

ChatGPT in die Bediening

1. Wat is ChatGPT?

- 'n Gespreksinstrument wat met kunsmatige intelligensie werk.
 - Dit kan vrae beantwoord, tekste skryf, vertaal, opsommings gee, kreatiewe idees voorstel, en selfs help met visuele materiaal.
 - Dink daaraan as 'n assistent wat 24/7 beskikbaar is, vinnig reageer, en nooit moeg word nie.
-

2. Voordele vir die Bediening

- **Preekvoorbereiding:** Hulp met teksverklaring, agtergrond oor Bybelboeke, geskiedenis en konteks.
- **Taalhulp:** Vertaal van Afrikaans na Engels (of ander tale), regmaak van

transkripsies, verbeter van styl en grammatika.

- **Kreatiewe idees:** Illustrasies, stories, metafore en voorbeelde vir preke.
 - **Gemeente-kommunikasie:** Opstel van nuusbriewe, uitnodigings, sosiale media-boodskappe.
 - **Visuele materiaal:** Ontwerp van eenvoudige grafika, kaarte en sketse.
 - **Tydsbesparing:** Jy kan vinnig 'n eerste konsep kry en dit dan self verfyn.
-

3. Hoe om dit Optimaal te Gebruik

a. Wees Duidelik

- Formuleer jou vraag of opdrag so presies as moontlik.
- Voorbeeld: *“Skryf vir my ’n kort boodskap vir ’n gemeente-nuusbrief oor*

Die Barmhartige Samaritaan, in eenvoudige Afrikaans, 150 woorde.”

b. Gee Konteks

- Hoe meer jy verduidelik, hoe beter is die antwoord.
- Voorbeeld: *“Ek wil ’n illustrasie hê vir ’n preek oor vergifnis, geskik vir jongmense tussen 12 en 18 jaar. Maak gebruik van Jesus se voorbeeld oor vergifnis in Matt. 18:21-35”*

c. Werk Iteratief

- Jy kan altyd opvolg: *“Maak dit korter,”* of *“Skryf dit in ’n meer informele styl.”*

d. Wees spesifiek

- Wanneer jy byvoorbeeld ’n vertaling doen, spesifiseer die presiese taal.
Byvoorbeeld: Moenie vra: *“Vertaal in Engels”* nie want die vertaling sal outomaties in *Amerikaanse Engels* wees waar die spelling verskillend is van

byvoorbeeld *Britse Engels*. Vir ons toestande in Suid-Afrika, spesifiseer *SAE (Suid Afrikaanse Engels)*.

- Dieselfde kriteria geld vir wanneer jy iets na Afrikaans wil vertaal. Spesifiseer “*Goeie Standaard Afrikaans*”.

e. Toets en Pas Aan

- Gebruik ChatGPT se inset as **beginpunt**, maar bring jou eie stem, teologie en persoonlikheid in.
 - Onthou: Jy bly die prediker; ChatGPT is net die hulpmiddel.
-

4. Praktiese Wenke

- Gebruik eenvoudige taal in jou opdragte.
- Gee duidelik watter formaat jy wil hê: “bullet points,” “kort boodskap,” “gebed,” ens.

- Hou altyd jou eie oordeel en Bybelse onderskeiding as laaste toets.
 - Dit is goed om te vra vir verwysings sodat jy kan sien waar die inligting vandaan kom.
 - Onthou dat dit soms foutief of oppervlakkig kan wees – daarom moet jy altyd kontroleer.
 - Indien jy nie tevrede is met 'n antwoord nie, bevraagteken dit en vra verwysings.
-

Samevatting:

ChatGPT is nie 'n plaasvervanger vir jou roeping of jou eie studie nie. Dit is 'n hulpmiddel wat tyd spaar, jou kreatiwiteit prikkel en jou kommunikasie kan versterk. Hoe duideliker jy vra, hoe beter sal dit jou help.

Daar is verskillende modelle van ChatGPT. Die gratis model is baie bruikbaar maar dit

het sekere beperkinge. Die goedkoper betaalde model kos \$20 per maand maar dit bied jou geweldig baie ekstra voordele wat dit beslis die moeite werd maak om te gebruik.

5. Voorbeelde van die gebruik van ChatGPT

Voorbeeld 1.

In Psalm 51:9 lees ons in die 2020 vertaling: “Neem my sonde weg met marjolein sodat ek rein kan wees, was my, dan sal ek witter as sneeu wees.”

Min mense weet wat Marjolein is. Ek het ChatGPT die eenvoudige vraag gevra:

“Wat is marjolein?”

Sy antwoord:

Marjolein is die Nederlandse naam vir **mariaan**, wat ons in Afrikaans ook **oregano** noem (Origanum vulgare).

Belangrike feite:

- **Botanies:** Dit is 'n meerjarige kruid in die mintfamilie (Lamiaceae).
- **Smake:** Marjolein het 'n sagte, aromatiese geur wat 'n bietjie soeter en ligter is as oregano.
- **Gebruik:** Dit word veral in kookkuns gebruik – by vleisgeregte, soppe, stowe, pizzas en Mediterreense disse.
- **Verskil met oregano:** In die kombuis word oregano en marjolein soms verwar, maar marjolein het 'n fyner, minder skerp smaak.

👉 In Afrikaans word albei terme gebruik: *marjolein* (meer direk van Nederlands) en *oregano* (meer algemeen in moderne resepte).

Ek was nog nie tevrede nie en toe vra ek 'n verdere vraag:

“In Psalm 51:9 word gepraat van marjolein. Waarom?”

ChatGPT se antwoord hierop was:

Goeie vraag! Psalm 51:9 (in die meeste Bybels Psalm 51:7 in Engels) lui:

“Ontsondig my met marjolein, dat ek kan rein wees; was my, dat ek witter kan wees as sneeu.”

Waarom juis marjolein?

Hierdie “marjolein” is in Hebreeus die woord **'ēzōb**, wat eintlik **hisop** beteken. In ouer Afrikaanse vertalings (veral die 1933- en 1953-vertalings) is dit soms met *marjolein* weergegee, waarskynlik omdat die presiese plantsoort in Palestina nie altyd seker was nie, en marjolein 'n bekende reinigingskruid in Europa was.

Simboliek en gebruik

1. **Reiniging volgens die wet**

In die Ou Testament is hisop gebruik by reinigingsrituele (Eks. 12:22; Lev. 14:4; Num. 19:18). 'n Tak van hisop is gedoop in bloed of water en gebruik om mense of voorwerpe te besprinkel, as teken van reiniging.

2. **Marjolein/Hisop as kruid**

Hierdie kruid was bekend as 'n plant wat geassosieer is met *skoonmaak*, *suiwering en genesing*. Dit het 'n sterk geur gehad en het simbolies gewys op reinheid.

3. **Geestelike betekenis in Psalm 51**

Dawid vra dat God hom met “hisop/marjolein” sal reinig – dit beteken hy vra nie net vir vergifnis nie, maar ook vir 'n **diep reiniging** wat sy sondeskuld totaal sal wegwas. Dit sluit aan by die

offers en reinigingsrituele wat Israel goed geken het.

Opsomming

- Die Hebreus praat van **hisop** (waarskynlik 'n klein struikplant).
- Ou Afrikaanse Bybels vertaal dit as **marjolein**, omdat die presiese plant nie altyd duidelik was nie.
- Die bedoeling is dieselfde: **reinheid en suiwering van sonde** deur God se genade.

In die 1983 Afrikaanse Bybel staan dit netjies:

“Ontsondig my met **hisop**, dan sal ek rein wees...”

Wil jy hê ek moet vir jou 'n **vergelyking maak van die vers in die 1933/53, 1983 en 2020 Afrikaanse vertalings**, sodat jy kan sien hoe die gebruik van *marjolein/hisop* oortyd verander het?

Voorbeeld 2:

Ek het iets geskryf oor Daniël se visioen en ek wou meer weet oor Antiochus IV.

My vraag was: Kan jy my asseblief agtergrond inligting gee oor Antiochus IV Epifanes?

Sy antwoord hierop was:

Graag! Hier is 'n oorsig oor **Antiochus IV Epifanes**, wat 'n belangrike figuur in die geskiedenis van die Hellenistiese tyd was, en ook 'n sentrale rol speel in die Bybelse profesieë (veral in Daniël):

Agtergrond

- **Naam en titel:** Antiochus IV Epifanes (“Epifanes” beteken *die glorieryke vershyning of God manifesteer*).
- **Dynastie:** Hy was 'n koning van die Seleukidiese Ryk ('n deel van Aleksander die Grote se opvolgeryke).

- **Regeer:** 175 v.C. tot 164 v.C.
 - **Gebied:** Sy ryk het strek oor Sirië, Mesopotamië, en groot dele van die Nabye Ooste.
-

Sy optrede en karakter

- Antiochus IV was bekend as 'n ambisieuse en selfs eksentrieke heerser. Hy het homself as 'n goddelike figuur gesien en selfs op munte laat afdruk met die byskrif **Theos Epiphanes** (“God verskyn”).
 - Hy het Grieks-Hellenistiese kultuur aggressief bevorder en veral in Judea probeer deurdruk.
 - Hy het Joodse gebruike en godsdiens as 'n struikelblok vir sy beleid gesien en het daarom baie drastiese maatreëls ingestel teen die Jode.
-

Konflik met die Jode

- Hy het die tempeldiens in Jerusalem ontwrig en Joodse wette en gebruike probeer verbied (bv. besnydenis, Sabbatviering, spyswette).
- In 167 v.C. het hy 'n altaar vir Zeus in die tempel in Jerusalem laat oprig en onrein offers daar gebring (soos varke). Dit staan bekend as die “**gruwel van die verwoesting**” (*abomination of desolation*), wat direk in Daniël 11 en 12 voorspel word.
- Hierdie onderdrukking het die **Makkabese opstand** ontketen, gelei deur Mattatias en sy seuns, veral Judas Makkabeus.

Gevolge

- Die opstand het uiteindelik gelei tot die herinwyding van die tempel in Jerusalem

(164 v.C.), wat tot vandag toe deur Jode gevier word met die fees van **Hanukkah**.

- Antiochus self is kort daarna in 164 v.C. oorlede, waarskynlik aan siekte, terwyl hy nog op 'n veldtog was in Persië.
- Hy word deur die geskiedenis onthou as een van die wreedste vervolgers van die Joodse volk, en 'n voorafskaduwing van latere vervolgers.

In Bybelse konteks

- In **Daniël 8, 9, 11** word daar voorspellings aangetref wat baie Bybelverklaarders verbind aan Antiochus IV.
- Hy dien as 'n historiese voorbeeld van die “anti-Messiaanse” magte – 'n voorafbeelding van die “Antichris” wat later in die Nuwe Testament genoem word.

Wil jy hê ek moet dit in 'n **kort, samevattingstyl** aanbied (net 'n paar kern feite) wat jy maklik in 'n lesing of nuusbriëf kan gebruik, of eerder 'n **meer uitgebreide, storie-agtige weergawe** wat jy kan voorlees?

My opvolg vraag was: Hoe is Antiochus dood?

Sy antwoord:

Goeie vraag! Die bronne oor **Antiochus IV Epifanes se dood** verskil, maar hier is wat ons weet:

1. Geskiedkundig (Makkabese boeke en Josefus)

- In **2 Makkabeërs 9** word vertel dat Antiochus 'n gruwelike siekte gekry het terwyl hy op veldtog in Persië was.

- Hy het glo pynlike ingewandsiektes ontwikkel, sy liggaam het begin vrot terwyl hy nog geleef het, en wurms het hom verteer.
 - Dit word beskryf as 'n oordeel van God oor sy godslasterlike dade in Jerusalem.
 - Hy is toe in 164 v.C. oorlede, waarskynlik in Persië of op pad terug na Sirië.
-

2. Bybelse beskrywing (Daniël 11)

- Daniël 11:45 sê hy sou “**kom tot sy einde, en niemand sal hom help nie.**”
 - Dit stem saam met die idee dat sy dood onverwags en sonder hulp van bondgenote of familie gekom het.
-

3. Griekse/Romeinse geskiedskrywers

- Sommige heidense bronne beskryf sy dood minder dramaties – net as 'n

gewone siekte of 'n skielike natuurlike dood op veldtog.

- Tog word die verhaal van sy **vreeslike siekte en smadelike einde** algemeen as die Joodse interpretasie onthou, omdat dit gesien is as God se straf.

👉 Kortom:

Antiochus IV Epifanes het in **164 v.C.** aan 'n skielike en gruwelike siekte gesterf, waarskynlik in Persië. Volgens Joodse geskiedenis was dit 'n direkte straf van God vir sy heiligskenning in die tempel van Jerusalem.

Voorbeeld 3:

Ek het 'n dagstukkie geskryf met die titel: As die Leeu Brul.

Ek wou graag 'n illustrasie kry vir die stukkie, maar ek wou nie Google prente met kopiereg gebruik nie. Toe vra ek ChatGPT om vir my 'n

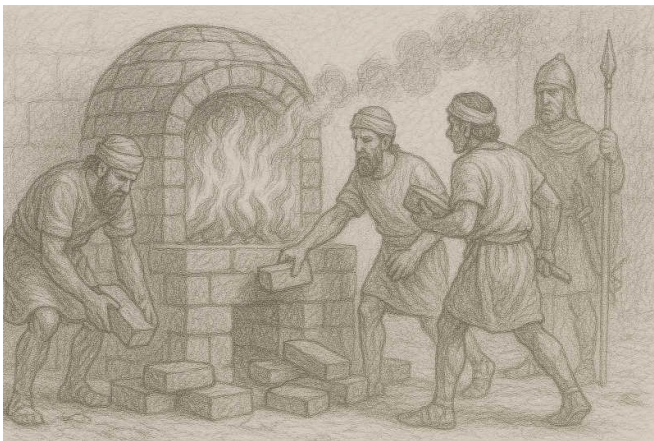
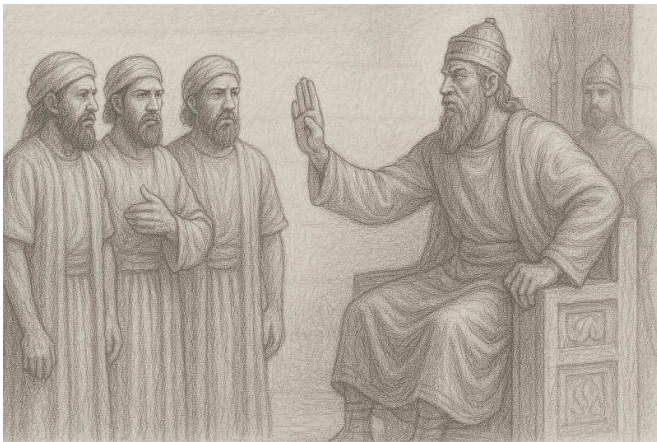
potloodskets te maak van 'n verwoede leeu
wat brul. Hier is sy skets binne sekondes:

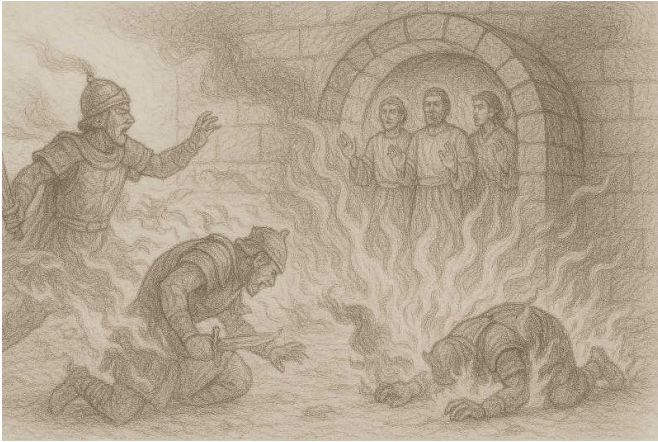

Voorbeeld 4:

Ek moet gereeld Powerpoints doen waar baie grafiese uitbeeldings nodig is. Dit is gewoonlik 'n lang soektog op Google om gepaste prente te kry. Gewoonlik pas die prente nie bymekaar nie en boonop is daar ook kopiereg op. Ek het ChatGPT gevra om vir my 'n reeks potloodsketse te doen van Nebukadnesar se beeld en vuuroord. Ek het vir hom beskryf wat ek in elke prent wou hê. Hier was sy antwoord:

Indien ek vir die prente in kleur sou aanvra,
sou hierdie die resultaat wees:

Groetnis,
Oom Misbolletjie.

